

Силабус курсу:

ОСВІТА У ТРАНСФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	053 «Психологія/Психологія і освітній коучинг»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	3.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

Шелест Олена Василівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

викладач кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

+38-095-680-21-72

shelest@snu.edu.ua

+38-095-680-21-72

Телеграм за
номером телефону

аудиторія кафедри ППСР

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є розкриття загальних та специфічних особливостей даної дисципліни, її структури, окремих методів наукового пізнання; конкретизація зв'язку фундаментальних об'єктів з конкретною навчальною дисципліною, демонстрація системних відносин, надання цілісної уяви про предмет; деталізація і поелементне вивчення й засвоєння відповідних дисципліні понять, теорій; формування у здобувачів вищої освіти системи знань на основі усвідомлення загальних закономірностей, загальних принципів, поступового переходу від окремих до більш широких узагальнень; диференціювання знань, що дозволяє із великої кількості одержаних знань виділяти ті, які мають основне змістовне і логічне навантаження та які є опорою для встановлення зв'язків між основними поняттями теми, курсу, предмету, цілеспрямована підготовка молодих спеціалістів – психологів до практичної діяльності, зокрема в галузі освітнього коучингу.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форми навчання та на організацію самоосвіти здобувачів вищої освіти; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які вони отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання:

- базові терміни з проблем трансформацій в освіті;
- трансформаційні процеси у шкільній освіті крізь призму компаративістики;

- цінності вищої освіти в сучасному трансформаційному суспільстві;
- особливості освіти дорослих у вимірах людиноцентризму;
- особливості формування професійної компетентності майбутніх психологів у трансформаційному освітньому просторі;
- особливості освіти як фактор становлення «суспільства знання»;
- особливості впливу освіти і культури на розвиток трансформаційного суспільства.

Вміння:

розв'язувати актуальні проблеми, складні завдання дослідницького та інноваційного характеру в сфері освітніх, педагогічних, психологічних наук, освітнього менеджменту та освітньої практики в умовах трансформаційного суспільства.

Передумови до початку вивчення:

Для опанування дисципліни «Освіта у трансформаційному суспільстві» здобувач вищої освіти повинен мати знання з дисциплін «Педагогічні основи професійної діяльності».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає у оволодінні знаннями та вміннями щодо застосування закономірностей наукового пізнання, принципів і методів наукового пошуку для визначення структури освіти у трансформаційному суспільстві.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій

ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Базові терміни з проблем трансформації в освіті: погляди вітчизняних вчених	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Стан розробки понятійно-категоріального апарату з проблеми трансформацій в освіті вітчизняними вченими. Аналіз сучасних підходів до понять «модернізація», «реформування», «трансформація».	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування. Тестування.
2	Трансформаційні процеси у шкільній освіті крізь призму компаративістики	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Освіта як конструктивний, інтелектуальний і соціальний процес. Активна роль вчителя у процесі розробки змісту освіти. Зв'язок критеріїв оцінювання з освітніми стандартами, визначними змістом освіти; зацікавленість шкіл у оновленні змісту освіти.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування. Тестування.
3	Цінності вищої освіти в сучасному трансформаційному суспільстві	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Комп'ютерні технології, комерціалізація, інтернаціоналізація освіти та їх вплив на характер, зміст, форми та методи навчання, а також на ставлення до вищої освіти, на цінності освіти.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування. Тестування.
4	Освіта дорослих у вимірах людиноцентризму	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Аналіз проблеми освіти дорослих у контексті людиноцентризму, як принципу, що передбачає сприяння розвитку особистості, самореалізації людини в особистому та професійному житті. Актуальність освіти дорослих у контексті міжнародних проблем. Освіта дорослих у науковому, соціальному й економічному розвитку держави та її роль для створення та реалізації та зміцнення демократичних цінностей.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування. Тестування.
5	Формування професійної компетентності майбутніх психологів у трансформаційному освітньому просторі	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Психологічні особливості формування професійної компетентності майбутніх психологів у сучасному трансформаційному суспільстві. Освітній простір та його роль у процесі формування професійної компетентності майбутнього психолога. Психологічні умови формування професійної компетентності майбутніх психологів у сучасному освітньому просторі. Основні характеристики сучасного освітнього простору, що сприяють формуванню професійної компетентності майбутнього психолога.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування. Тестування.
6	Освіта як фактор становлення «суспільства знання»	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Сучасний рівень суспільного розвитку та якість освіти, здатної забезпечити підготовку людини до життя у соціумі, побудованому на знаннях. Характеристика «суспільства знання», яке	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування. Тестування.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			включає широкі соціальні, етичні та політичні параметри.	
7	Вплив освіти і культури на розвиток трансформаційного суспільства	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Чинники соціальних змін у зростанні функціональної ролі освіти і культури в забезпеченні економічного і соціального прогресу суспільства, посиленні їх впливу на людину і суспільство.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування. Тестування.
	Загальна кількість аудиторних годин:	денна 14/0/14 заочна 2/0/2		

Рекомендована література

1. Бойко А. І. Філософія модернізації освіти в системі ринкових трансформацій: світоглядно-філософський аналіз [текст] : автореф. дис. ... докт. філософ. наук : 09.00.10 / А. І. Бойко; наук. консультант В. П. Андрущенко; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – 31 с.

2. Джурило А. П. До питання «реформування» як однієї з ключових дефініцій у галузі освіти / А. П. Джурило // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К. – 2014. – Вип. 82. – С. 81-87.

3. Алексеев В. П. На шляху до постіндустріального суспільства технологій [Електронний ресурс] / В. П. Алексеев // Excelion: информационный портал. – Режим доступа: <http://gtmarket.ru/ratings/e-government-survey/info>.

4. Балл Г. О. Сучасний гуманізм і освіта: соціально-філософські та психолого-педагогічні аспекти [Текст] / Г. О. Балл. – Рівне: Ліста-М, 2003. – 128 с.

5. Белл Д. Прийдешнє постіндустріальне суспільство. Досвід соціального прогнозування [Текст]/Д.Белл. 1999. - 578с.

6. Овчарук О.В. Рівний доступ до ІКТ в освіті – стратегічний напрям освітньої політики: проблеми та перспективи [Текст] / О.В. Овчарук // Інформаційні та комунікаційні технології навчання в системі загальної середньої освіти та зарубіжних країн. – К.: Педагогічна думка, 2012. – С. 94-99.

7. Чайка І.Ю. «Суспільство знань»: футурологічний проект чи нова соціальна реальність? [Текст] / І.Ю. Чайка. // Культурологічний вісник Нижньої Наддніпряни. 2012. - № 29. – Запоріжжя, Просвіта. - С. 71-75.

8. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В. Г. Кремень. – К.: Педагогічна думка. – 2009. – 520 с.

9. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному просторі : [монографія] / авт. кол.: Н. М. Авшенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 232 с.

10. Побірченко Н. А. Трансформація психологічних процесів в освітології / Н. А. Побірченко http://elibrary.kubg.edu.ua/2823/1/N_Pobirchenko_NPOTR_III-IV_IS.pdf

11. Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англослов'янських країн в контексті глобалізації (90-ті р. р. ХХ - початок ХХІ ст.) / А. А. Сбруєва. – Суми : Козацький вал, 2004 . – 500 с.

12. Сисоєва С. О. Освітологічний контекст освітніх реформ / С. О. Сисоєва // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія : монографія / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Віктора Огнев'юка, Світлани Сисоєвої. – К. : ТОВ “Видавниче підприємство “ЕДЕЛЬВЕЙС”, 2013. – 460 с.

13. Філософія освіти : Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенко, І. Передборської. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 329 с.

14. Грицайова О. Аналіз спрямованості реформування вищої освіти у контексті альтернативних освітніх систем / О. С. Грицайова // Українські педагогічні студії: зб. наук. ст. Дн.: Лондон - XXI, 2011. С. 55–62.

15. Іванюк І. В. Освітня політика: [Навчальний посібник] / Ірина Володимирівна Іванюк. К.: Таксон, 2006. 226 с.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни "Освіта у трансформаційному суспільстві" (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл. О.В. Шелест, 2023.

2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни "Освіта у трансформаційному суспільстві" (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл.: О.В. Шелест, 2023.

3. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни "Освіта у трансформаційному суспільстві" (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл.: О.В. Шелест, 2023.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 1,43 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (4 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

*Неформальна /
інформальна освіта*

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу вищої освіти можуть бути перераховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

*Плагіат та академічна
добросесність:*

Під час виконання завдань здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної добросесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Особистісна думка має бути викладена при поєднанні прояву вищої культури розуміння матеріалу та свідомості особистості з повним дотриманням авторського права.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

1. Здобувачі вищої освіти користуються у суспільстві всіма правами самостійних, дорослих людей, а тому мають виконувати всі правила внутрішнього розпорядку, що існують у Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля.
2. Основний вид діяльності здобувачів вищої освіти - навчання. Студентство в аудиторії є транслятором загальних норм культури поведінки: інтелігентність, точність, дисциплінованість, акуратність, відповідальність тощо.
3. Здобувачі вищої освіти обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.
4. Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:
  - мають бути підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
  - розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
  - не заважають іншим;
  - виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.